

Examenul de bacalaureat național 2014
Proba E. b) – 1 iulie 2014
Limba și literatura maghiară maternă

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Varianța 3

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

a. A cím és szöveg kapcsolata

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: A kihagyásos szerkezetű metaforikus cím szorongásra, bezártságra, pusztulásra utal. A címből ugyan hiányzik az állítmány, de a szövegegészben megjelenő többes szám első személyű igék (pl. *hányódunk*, *leszünk*) általános érvényűvé tágítják ezt a létélményt, vagyis a vergődés, a rabság, a pusztulásra ítéltség az egész emberiségre vonatkozik. A címbeli metafora az ember létbe vetettségének, illetve a lét értelmetlenségének a kifejezőjévé válik.

b. A versbeszéd és a vershelyzet sajátosságai

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: A versbeszédre „mi-beszéd” jellemző, a lírai én végig többes szám első személyben beszél: „hányódunk”, „bűnhődünk”, „szánk”, „szívünk” stb. Ez a többes szám első személyű megszólalás az alapélményt egyetemes érvényűvé tágítja.

A vershelyzet metaforikus. A címbeli képet a költői képzelet kozmikussá tágítja, rávetíti az egész emberi világra. A háló „csillaghálóvá” szélesedik, a lételemüktől megfosztott, partra vont halak a hálóban fennakadva hányódnak, szenvednek. A szűrő kövek, kavicsok közti vergődésük nemcsak önmagukat, másokat, testvéreiket is megsemmisíti. Az egymás elleni csatázás és öldöklés értelmetlen, céltalan. A szenvedés sem hoz feloldozást, s a vers csattanószerű lezárásában a „hatalmas halász” képe a megsemmisülést, a halál abszurditását sugallja.

c. A motívumok jelentésképző szerepe

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: A vers egyik alapmetaforája a csillagháló, amely a rabság, a szenvedés és a kiszolgáltatottság kifejezője. A másik központi motívum a „partravont hal”, amely az ember metaforája. A keresztény jelképrendszerben a hal Krisztusnak, az újjászületésnek, a lélekhalálatnak a jelképe, ám ezt a jelentést a vers felülírja, és a „partravont hal” a pusztulásra ítéltségnek a jelképévé válik. A hal és a háló mellett a vers másik metaforája a víz, amely az élet keletkezésének archetípusa, tehát életjelkép. A partra vont hal éppen ettől az éltető elemtől szakíttatik el, s ezzel a kiszakadással maga a lét válik életidegenné: „szánk a semmiségbe tátog,/száraz úrt harap.” Az embersors, a vers metaforikája szerint, időtlen és feloldhatatlan drámaként jelenik meg, a létharc tragikus kényszerként, hiábavaló és irracionális bűnhődésként. Az embert hiába hívja suttogón az „elveszett elem”, örökre kiszakadt mítikus édenéből, a boldogság állapotából. Közönyös világerőknek kiszolgáltatottan kell léteznie valami egyetemes, kozmikus otthontalanságban, s az örökös szenvedés sem válthatja ki poklaiból.

d. A költemény hangulata

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: A versben alapvető élményként jelenik meg a testvértelen magány, az árvaság vigasztalansága, a kárhozatszerű számkivetettség szorongató érzése. Tragikus, hogy ebben a léthelyzetben lehetetlenné válik minden értelmes kapcsolatteremtés: az emberek egymásból sem meríthetnek erőt („Egymást túlkialtító szónkra/visszhang sem felel”), és az Isten hallgatása is magára maradottságukat teszi nyilvánvalóvá. Hiányzik a vers világképéből az üdvözítő szenvedésbe, a megváltó kegyelembe vetett hit. A bűnhődés okszerűtlen és céltalan: nincs büntetés jellege.

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 5 pont
Helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 3 pont, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 1 pont.

Helyesírás, nyelvhelyesség 5 pont

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Bármely, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

a. A stílusréteg megnevezése és a választás indoklása 5 pont

Lehetséges válasz: tudományos stílusréteg. Erre utalnak: a logikus gondolatfűzés, a mondatok közötti tartalmi-logikai viszonyt jelölő nyelvtani kapcsolóelemek, az áttekinthető szórend, a tudományos igényű, mégis közérthető fogalomhasználat, valamint a zárójelben feltüntetett szövegforrás.

b. A komikum forrásai 5 pont

Lehetséges válasz: az ördög emberszabású figura, esendő, együgyű;

c. Szinonimák 5 pont

Lehetséges válasz: nevetséges, buta, földműves, sebezhető pontjai, lódítás;

d. Szövegalkotás

Az érvelő szövegtípus követelményeinek betartása (logikai összefüggések, ok-okozati rend, meggyőző érvek) 5 pont

A témához való igazodás 5 pont

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvhelyesség, helyesírás 5 pont

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

a. A romantikus regény jellemzői 5 pont

Érvényes, a kor és a választott irodalmi alkotás ismeretén alapuló, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: fordulatokban, kalandokban gazdag meseszöveg, a fantázia elsődlegessége, vágy és valóság szembesülése, társadalommal szembeni elégedetlenség és az ebből fakadó menekülés a múltba vagy a jövőbe, egzotikus tájak, szélsőséges érzelmek, eszményien jó és végletesen gonosz alakok szembeállítás, szereplőn belüli ellentét, sejtetés, titokzatosság, szubjektív elbeszélői hangnem stb.

b. Metonimikus történetalakítás a választott alkotásban 5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: lineáris cselekményvezetés, kronologikusság, ok-okozati összefüggés az események között, a történet a valóság illúzióját kelti (valószerű hely, idő, szereplők);

c. Metaforikusság a történetalakításban

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont*, érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Lehetséges válasz: megszakítottság, metaforikus motívumok/mozzanatok, metaforikusság a tér- és időszerkezetben stb.

d. Narrációs eljárások a választott regényben

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont*, érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Lehetséges válasz: példák elbeszélésre, jelenetezésre, összefoglalásra, részletezésre, késleltetésre, ismétlésre, kitérőre, leírásra, kihagyásra, anticipációra stb.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat

5 pont

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, tartalmi és formai jegyek betartása *5 pont*, helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, két-három jellemző tárgyalása *3 pont*, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat *3 pont*, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, kísérlet értekező szöveg alkotására *1 pont*.

Helyesírás, nyelvhelyesség

5 pont